

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ
“NAXÇIVAN” UNİVERSİTETİ
FƏNN SİLLABUSU

Təsdiq edirəm:

Kafedra müdiri: _____ i.ü.f.d., dosent H.Ə.Məmmədov
08 sentyabr 2022-ci il.

Fənnin təsviri	Fənn (adı, krediti)	Biznesin əsasları
	Fakültə	İqtisadiyyat
	Səviyyə (bakalavriat, magistratura)	Bakalavriat səviyyəsi
	Semestr	III
	Təlimçi	Mahmudov Ceyhun İlham oğlu
	e-mail	ceyhun.ilhamoğlu@gmail.com
	Telefon	(050) 346-28-38
	Dərs günləri və saatları	III gün III (alt həftə) saat, IV gün III saat
Tədris dili	Azərbaycan dili	
Baza/ Seçmə	Seçmə fənn	
Tələb olunan dərsliklər və dərs materialları	<ol style="list-style-type: none"> 1. Azərbaycan Respublikasının “Sahibkarlıq fəaliyyəti” haqqında qanunu, 15 dekabr 1992. 2. Mahmudov C.İ. Biznes: əsasları, təşkili və idarə edilməsi. Dərs vəsaiti, Naxçıvan, İdeya, 2011, 272 s. 3. Rüstəmov A.A., Mahmudov C.İ. Biznesin əsasları. Dərs vəsaiti, Bakı, 2008, 220 s. 4. İmanov Ə.Ş. Kiçik sahibkarlıq. Bakı, Elm, 2008. 5. Tağıyev A.H., Fərzəliyev S.A. Biznesin təşkili və idarə edilməsi. Bakı, Təknur, 2007. 6. Fərzəliyev S.A., Tağıteyev A.H., Ağayev A.Ş., Şivəxanov F.İ. Biznesin təşkili və idarə edilməsi. Sumqayıt, Nurlar, 2004. 7. Niftullayev V.M. Sahibkarlığın əsasları. Bakı, Zaman, 2002. 8. Musayev V.R., Seyfullayev İ.Z. Sahibkarlığın əsasları. Bakı, 2000. 9. Xoskinq A. Sahibkarlıq kursu. Bakı, Sabah, 2000. 10. Арустамов Э.А. Основы бизнеса. Москва, 2009. 11. Авдеев С.В., Замедлина Е.А. Основы бизнеса. Москва, 2005.	
İstifadə ediləcək web səhifələr	Milli internet resursları: www.socar.az (ARDNŞ); www.nba.az (AMB); www.maliyye.gov.az (AR MN); www.economy.gov.az (AR İSN); www.azstat.org (AR DSK); www.customs.gov.az (AR DGK)	
Fənnin xülasəsi	<p>Bazar iqtisadiyyatına keçid şəraitində respublikamızda sosial-iqtisadi problemlərin həlli biznes fəaliyyətinin inkişafı ilə bağlıdır. Məhz bu baxımdan sürətlə yeniləşən və yeni iqtisadi münasibətlərə keçən Azərbaycan cəmiyyətində iqtisadi islahatların strateji istiqamətlərindən biri biznes fəaliyyətinin formalaşdırılmasıdır. Bunun da səbəbi ölkə iqtisadiyyatının strukturunun yenidən qurulmasında, mülkiyyətin müxtəlif formalarının meydana gəlməsində, yeni ideya və səmərəli təkliflərin istehsalatda reallaşmasında, inhisarlaşmanın və sosial gərginliyin aradan qaldırılmasında biznes fəaliyyətinin əhəmiyyətli rol oynamasıdır.</p>	
Fənnin məqsədləri	<p>Fənnin tədrisinin məqsədi – biznesin formalaşdırılması və inkişafı problemlərinin kompleks şəkildə öyrənilməsi təşkil edir. Fənnin tədrisi məqsədi müasir şəraitdə yeni universal biznesmen tipinin - təşəbbüskar, müstəqil, geniş profilli, yeni iqtisadi şəraitdə öz fəaliyyətini uğurla həyata keçirə bilmək bacarığına malik mütəxəssislərin hazırlanmasından ibarətdir.</p> <p>Fənnin tədrisi məqsədləri:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. biznes fəaliyyətinin təşkil edilməsi ilə bağlı sistemli biliklərin formalaşdırılması; 2. biznesin təşkilati formalarının seçilməsi metodikasının öyrədilməsi; 3. biznes sferasının seçilməsi və ona uyğun olaraq biznes konsepsiyasının hazırlanması metodologiyasının tələbələrə təlqin edilməsi;	

	<p>4. biznes fəaliyyətinin planlaşdırılması və strateji idarə edilməsi haqqında nəzəri-praktiki vərdişlərin aşılması;</p> <p>5. biznesdə risklərin aradan qaldırılması yollarının öyrədilməsi və qiymətləndirilməsi metodikasının mənimsədilməsi.</p>	
Öyrənmə nəticələri	<p>Tələbələr biləcəklər:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. biznesin nəzəri və metodoloji əsaslarını və onu əsas xüsusiyyətlərini; 2. biznesin təşkilati formalarının seçilməsi metodikasını; 3. biznes sferasının seçilməsi və ona uyğun biznes konsepsiyasının hazırlanması metodologiyasını ; 4. biznes risklərinin qiymətləndirilməsi metodikasını; 5. biznes fəaliyyətinin planlaşdırılmasını və strateji idarə edilməsini; 6. işgüzar əlaqələrin genişləndirilməsi məqsədilə ortaqlıqların formalaşdırılması və tərəfdaşlıqların qurulması üsullarını. <p>Tələbələr bacaracaqlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. yeni ideyalar yaratmağı və təşəbbüskar olmağı; 2. problemlə məsələlərə qeyri-standart həll yolları tapmağı; 3. mövcud biznes mühitini təhlil etməyi; 4. biznes prosesini təşkil etməyi; 5. biznes prosesini intensivləşdirməyi; 6. müqavilə və sazişlərin bağlanması və həyata keçirilməsini; 7. maksimum gəlir əldə etməyə imkan verən mallar üzrə qiymətin müəyyənəşdirilməsini. 	
Tədris metodları	Mühazirə	Fənnə aid ümumi xarakterli məlumatlar verilir
	Qrup müzakirəsi	Tələbələrə fərdi mövzuda təqdimatlar verilir və müzakirə aparılır
	Təcrübi məşğələ	Yeni mövzu əyani vəsaitlərin (PPT və video fayllar) nümayişi ilə izah edilir.
	Simulyasiya	Aralıq və yekun imtahan zamanı tələbələrin mənimsənilmə səviyyəsi yoxlanılır və təhlil edilir
	Layihə	Tələbələrə dərslərə aid fərdi laborator işləri verilir və simulyasiya proqramlarından istifadə edilərək nəticələr qeyd edilir
	Digər	Tədris prosesində fərdiləşdirilmiş (oyunlar üçün materiallar, testlər) və vizual (slydlar, sxemlər, qrafiklər, şəkillər, sənəd nümunələri) materiallar kimi təlim metodlarından istifadə edilir
Qiymətləndirmə	Mövzunun mənimsənilməsi	Faiz nisbəti (%) və ya bal
	Balların maksimum miqdarı	100 bal
	1. Semestr ərzində toplanmış maksimum bal	50 bal (50%)
	- Dərslərə davamiyyətə görə maksimum bal	10 bal (10%)
	- Tələbələrin sərbəst işinə görə maksimum bal	10 bal (10%)
	- Seminar və laboratoriya dərslərinin nəticələrinə görə maksimum bal	30 bal (30%)
	Qeyd: seminar dərslərində tələbənin jurnalda ən azı 3 (üç qiyməti olduğu halda, ona tədrisin bu növü üzrə ballar hesablanır. Əks təqdirdə tələbəyə bal hesablanmır.	
	2. İmtahan nəticələrinə görə maksimum bal	50 bal (50%)
	3. Fənnin mənimsənilməsi qaydası: semestr ərzində imtahan nəticəsinə görə toplanan balların cəmi 50-dən yuxarı olan tələbələr fənni mənimsəmiş hesab edilir.	
	<ul style="list-style-type: none"> - 51 baldan aşağı – “qeyri kafi” – F - 51 – 60 - “qənaətbəxş” – E - 61 – 70 – “kafi” – D - 71 – 80 – “yaxşı” – C - 81 – 90 – “çox yaxşı” – B - 91 – 100 – “əla” 	
Cəmi:	100 bal (100%)	

<p style="text-align: center;">Qiymətləndirmə metodları</p>	<p>Tapşırıqlar: Tapşırıq olaraq tələbələrə aşağıda qeyd olunmuş sərbəst mövzular verilir və semestr ərzində qiymətləndirilir.</p> <p>Sərbəst iş mövzuları:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İdarəetmənin struktur formalarının üstünlükləri və çatışmazlıqları 2. Riskin ölçülməsi və azaldılması yolları 3. Biznesin idarəedilməsi sistemi, onun məqsəd və vəzifələri 4. Biznes növlərinin həyat dövrü 5. Biznes fəaliyyətinin strateji planlaşdırılması 6. Transmilli korporasiyalarda marketinq siyasəti 7. İnformasiya biznesinin sahələri 8. Biznes fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün tələb olunan şərtlər 9. Biznes fəaliyyətinin növləri 10. İstehsal biznesi və onun aspektləri 11. Konqlomerat diversifikasiya 12. Müəssisənin missiyası 13. Ekobiznes 14. Korporativ biznes 15. Aqrobiznes və onun müasir problemləri 16. Biznes fəaliyyətinin diversifikasiyalaşdırılması 17. Biznesdə müdafiəyə ehtiyacı olan informasiyalar 18. Biznesdə reklam və ondan istifadə yolları 19. Biznesdə bazarın segmentləşdirilməsi prosesi 20. Biznesdə istifadə olunan hücum strategiyaları 21. Biznesdə istifadə olunan müdafiə strategiyaları 22. Ticarət markasının biznesə təsiri 23. Elektron ticarət 24. Biznes fəaliyyətində kooperasiyalaşma 25. Biznes fəaliyyətinin uğuru: standartlaşdırma və sertifikatlaşdırma 26. Neroiqtisadiyyat 27. Biznes fəaliyyətində innovasiya layihələrindən istifadənin əhəmiyyəti 28. İntellektual biznes və bilik iqtisadiyyatı 29. Biznesdə qida təhlükəsizliyi və onun təmin edilməsi yolları 30. Media iqtisadiyyatı və biznes fəaliyyəti kimi onun fərqləndirici xüsusiyyətləri 31. Biznesdə plastik kartlardan istifadə 32. Biznes etikasının gəlirin artırılması nöqtəyi-nəzərindən araşdırılması 33. Xarici investisiyalı birgə biznes müəssisələrinin iqtisadiyyatda yeri və rolu 34. Beynəlxalq biznesdə konvensiya və sazişlər 35. Transmilli korporasiyalar və onların iqtisadi inkişafda rolu 36. Biznes fəaliyyətinin ərazi quruluşu və əhali miqrasiyası <p>Təqdimat: Slayd formasında hazırlanaraq sunulan təqdimatlar “GÖRÜRƏM, EŞİDİRƏM VƏ YADDA SAXLAYIRAM” prinsipinə əsasən qiymətləndirilir.</p>
<p style="text-align: center;">Qaydalar</p>	<p>Davamiyyət: Fənn üzrə ayrılmış bütün saatların 25%-dən çoxunda iştirak etməyən tələbə imtahana buraxılmır.</p> <p>Buraxılmış imtahan və ya tapşırıqlar: Tələbə planlaşdırılan təqdimatda və ya imtahanda iştirak edə bilməyəcəyi təqdirdə əvvəlcədən məlumat verməlidir. Tam sinif iştirakı və təyin olunmuş ev tapşırığını yerinə yetirilməsi gərəkdir.</p> <p>Tədqiqat işlərində, hazırlanmış layihələrdə istifadə olunan mənbələrə istinad verilməlidir. Bununla birlikdə, tələbə tərəfindən təhlil edilmədən, yalnız istinad və sitatlardan ibarət olan hər hansı bir tədqiqat işi qəbul edilə bilməz.</p> <p>Testlər zamanı köçürmə, təyin edilmiş qaydalara tabe olunmadığı təqdirdə tələbə imtahan nəticəsinin ləğv olunması ehtimalı daxil olmaqla cəzalandırılacaqdır.</p> <p>Təqdimatların / layihə sənədlərinin mövzuları fənni tədris edən müəllim tərəfindən əvvəlcədən müəyyənləşdiriləcəkdir. Müəllim ilə əvvəlcədən razılaşdırıldığı təqdirdə digər tələbələrə əməkdaşlığa icazə verilə bilər.</p>

İlkin cədvəl
MÜHAZİRƏ - 30 SAAT

Həftə	Tarix	Mövzular	Dərslik / Tapşırıq / Ədəbiyyat
1	15.09.2022	<p>Mövzu 1. Biznes fəaliyyətinin məzmunu</p> <p>Biznes anlayışının mahiyyəti. Biznes və sahibkarlıq anlayışı: oxşar və fərqli cəhətlər. Y.Şumpe-ter, Ş.Mizes, P.Druker, F.Xayekin biznes və sahibkarlıq anlayışları ilə bağlı fikirləri.</p> <p>Biznesin funksiyaları. Biznesin məqsədləri. Biznes məqsədlərinə nail olmaq nəyi təmin edir. Tapşırıq – məqsədin kəmiyyət, keyfiyyət və zamanını müəyyən edən biznes vəzifəsi kimi. Tapşırığın əsas elementləri. Məqsədəçatma üsul və yolları. Biznes siyasəti. Biznes strategiyası və taktikası.</p> <p>Biznes bir sistem kimi. Biznes sisteminin tərkib hissələri. Biznes subyektləri. Biznes subyektlərinin işgüzar maraqları: qarşılıqlı əlaqə və asılılıq. İqtisadi mənafelər.</p> <p>Infrastruktur anlayışının iqtisadi məzmunu, əsas cəhətləri və təsnifatı. Biznes infrastrukturunun məğzi və spesifik xüsusiyyətləri. Biznes infrastrukturunun tərkib elementləri. Kommersiya işgüzarlığı baxımından biznes infrastrukturalarının yerinə yetirdiyi funksiyalar. Biznes infrastrukturunun tərkib elementləri müstəqil iqtisadi-təsərrüfat sahəsi kimi.</p>	<p>Ədəbiyyat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mahmudov C.İ. Biznes: əsasları, təşkili və idarə edilməsi. Dərs vəsaiti, Naxçıvan, İdeya, 2011, 272 s. 2. Rüstəmov A.A., Mahmudov C.İ. Biznesin əsasları. Dərs vəsaiti, Bakı, 2008, 220 s. 3. Tağıyev A.H., Fərzəliyev S.A. Biznesin təşkili və idarə edilməsi. Bakı, Təknur, 2007. 4. Fərzəliyev S.A., Tağıyev A.H., Ağayev A.Ş., Şivəxanov F.İ. Biznesin təşkili və idarə edilməsi. Sumqayıt, Nurlar, 2004. 5. Azərbaycan Respublikasının “Sahibkarlıq fəaliyyəti” haqqında qanunu, 15 dekabr 1992. <p>Tapşırıq</p> <p>- Biznes subyekti kimi dövlətin yerinə yetirdiyi funksiyalar</p>
2	21.09.2022	<p>Mövzu 2. Biznesin daxili və xarici mühiti</p> <p>Biznes mühiti, biznesin xarici mühitlə qarşılıqlı əlaqəsi. Biznes fəaliyyətinə təsir edən xarici mühit amilləri və onların xüsusiyyətləri.</p> <p>İqtisadi mühit amilləri, onların biznes fəaliyyətinə təsir dərəcəsi. İqtisadi amillərin təsir dərəcəsinə görə qrup və yarımqruplara bölünməsi. Elmi-texniki mühit amilləri. ETT-nin biznes fəaliyyətinə təsiri. Biznesin siyasi-hüquqi mühiti, onun xarakteristikası. Siyasi-hüquqi mühit amilləri biznes fəaliyyətinin tənzimləyicisi kimi. Biznesin sosial-mədəni mühiti və onun tərkibi. Biznesin demografik mühiti. Təbii-coğrafi mühit amilləri. Biznes fəaliyyətinin inkişafının coğrafi mövqe ilə bağlılığı.</p> <p>Biznesin daxili mühit amilləri – müəssisənin strukturu, məqsəd və vəzifələr, texnologiya və insanlar. Daxili mühit amillərinin qarşılıqlı əlaqəsi.</p> <p>Biznes fəaliyyətinin hərəkətverici qüvvəsi kimi insanlar. İnsan fəaliyyətinin fəallığına təsir edən amillər: tələbatın ödənilməsi, karyera və dəyərlər, maddi maraq.</p> <p>Biznes fəaliyyətinin həyata keçirilməsi və inkişafı üçün tələb olunan şərtlər.</p>	<p>Ədəbiyyat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mahmudov C.İ. Biznes: əsasları, təşkili və idarə edilməsi. Dərs vəsaiti, Naxçıvan, İdeya, 2011, 272 s. 2. Rüstəmov A.A., Mahmudov C.İ. Biznesin əsasları. Dərs vəsaiti, Bakı, 2008, 220 s. 3. Tağıyev A.H., Fərzəliyev S.A. Biznesin təşkili və idarə edilməsi. Bakı, Təknur, 2007. 4. Fərzəliyev S.A., Tağıyev A.H., Ağayev A.Ş., Şivəxanov F.İ. Biznesin təşkili və idarə edilməsi. Sumqayıt, Nurlar, 2004. <p>Tapşırıq</p> <p>- Biznes fəaliyyətinin inkişafının coğrafi mövqe ilə bağlılığı</p>
3	29.09.2022 05.10.2022	<p>Mövzu 3. Biznes fəaliyyətinin növləri</p> <p>Biznesin növləri. İqtisadi inkişafın müəyyən edicisi kimi istehsal biznesi. İstehsal biznesinin as-</p>	<p>Ədəbiyyat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mahmudov C.İ. Biznes: əsasları, təşkili və idarə edilməsi.

		<p>pekləri: marketinq, istehsal, maliyyə və istehsalın idarə olunması.</p> <p>Marketinq: bazar, rəqiblər, genişlənmə imkanları; satış həcmi və bazarın tendensiyaları. Maliyyə və istehsalın idarə olunması. Daxilolmalar və xərclər. Biznes balansı. Balans mənfəəti və onun hesablanması metodikası. Rentabellik. İstehsal rentabelliği, onun artırılması yolları.</p> <p>Kommersiya biznesi və onun spesifik xüsusiyyətləri. Kommersiya biznesinin tərkib hissələri. Vasitəçilik biznesinin və onun üstünlükləri. Vasitəçilik kommersiya biznesinin formaları.</p> <p>Maliyyə biznesi və onun subyektləri. Banklar, onların xarakteristikası. Bankın funksiyaları. Bankların yerinə yetirdikləri əməliyyatlar. Bank sistemi və onun quruluşu. İnvestisiya kompaniyaları və fondları. İnvestisiya kompaniya və fondlarının növləri.</p>	<p>Dərs vəsaiti, Naxçıvan, İdeya, 2011, 272 s.</p> <ol style="list-style-type: none"> Rüstəmov A.A., Mahmudov C.İ. Biznesin əsasları. Dərs vəsaiti, Bakı, 2008, 220 s. Tağıyev A.H., Fərzəliyev S.A. Biznesin təşkili və idarə edilməsi. Bakı, Təknur, 2007. Azərbaycan Respublikasının "Sahibkarlıq fəaliyyəti" haqqında qanunu, 15 dekabr 1992. <p style="text-align: center;">Tapşırıq</p> <p>- Məsləhət biznesinin (konsaltinq şirkətlərinin) ölkəmizdəki inkişaf istiqamətləri</p>
4	13.10.2022	<p style="text-align: center;">Mövzu 4. Biznesin təşkilati formaları və onların seçilməsi</p> <p>Biznesin təşkilati-hüquqi formaları: fərdi biznes, birgə (şərikli) biznes, səhmdar cəmiyyətləri. Biznesin təşkilati formalarının hüquqi bazası və ölkəmizdəki təzahür formaları.</p> <p>Birgə (şərikli) biznesin növləri: tam şəriklik, qarışıq şəriklik, məhdud məsuliyyətli birgə (şərikli) biznes. Səhmdar cəmiyyətlərinin formalaşma istiqamətləri: açıq və qapalı səhmdar cəmiyyətləri. Səhmlər, səhmlərdən əldə olunan gəlir – dividend. Səhmlərin təsis olunma formasına görə təsnifatlandırılması.</p> <p>Biznesin təşkilati formalarının seçilməsi və ona təsir edən amillər: məqsədlər, istehsalı təşkil etmə forması, idarəetmə metodları, start kapitalın təşkil edilmə üsulu, qanunvericilik bazası, texniki normalar və s.</p>	<p style="text-align: center;">Ədəbiyyat</p> <ol style="list-style-type: none"> Mahmudov C.İ. Biznes: əsasları, təşkili və idarə edilməsi. Dərs vəsaiti, Naxçıvan, İdeya, 2011, 272 s. Rüstəmov A.A., Mahmudov C.İ. Biznesin əsasları. Dərs vəsaiti, Bakı, 2008, 220 s. Tağıyev A.H., Fərzəliyev S.A. Biznesin təşkili və idarə edilməsi. Bakı, Təknur, 2007. Azərbaycan Respublikasının "Sahibkarlıq fəaliyyəti" haqqında qanunu, 15 dekabr 1992. <p style="text-align: center;">Tapşırıq</p> <p>- Müəssisə biznes fəaliyyətinin təşkilati forması kimi</p>
5	19.10.2022	<p style="text-align: center;">Mövzu 5. Biznesin idarə edilməsinin təşkili</p> <p>İdarəetmə anlayışının məzmunu və onun başlıca meyarı. İdarəetmənin təşkili aspektləri. Müəssisənin təşkilati strukturu. İdarəetmənin təşkilati strukturunu müəyyən edən amillər.</p> <p>İdarəetmənin təşkilati strukturunun qurulması prinsipləri. İdarəetmənin təşkilati strukturunun qurulmasının qızıl qaydası. İdarəetmənin struktur formalarının üstünlükləri və çatışmazlıqları.</p> <p>Nəticələrə istiqamətlənmiş idarəetmənin mahiyyəti. Menecer – istehsalın idarə edilməsi funksiyasını yerinə yetirən peşəkar təşkilatçı kimi. Menecerlərin iki qrupa ayrılması və onların fərqli xüsusiyyətləri. Nəticələrə istiqamətlənmiş idarəetmə konsepsiyası və onun əsas elementləri.</p> <p>İdarəetmə prosesi, idarəetmə prosesinin mərhə-</p>	<p style="text-align: center;">Ədəbiyyat</p> <ol style="list-style-type: none"> Mahmudov C.İ. Biznes: əsasları, təşkili və idarə edilməsi. Dərs vəsaiti, Naxçıvan, İdeya, 2011, 272 s. Rüstəmov A.A., Mahmudov C.İ. Biznesin əsasları. Dərs vəsaiti, Bakı, 2008, 220 s. Tağıyev A.H., Fərzəliyev S.A. Biznesin təşkili və idarə edilməsi. Bakı, Təknur, 2007. Fərzəliyev S.A., Tağıyev A.H., Ağayev A.Ş., Şivəxanov F.İ. Biznesin təşkili və idarə edilməsi. Sumqayıt, Nurlar, 2004.

		laları. İdarəetmə biznesi və onun tələbləri.	5. Azərbaycan Respublikasının “Sahibkarlıq fəaliyyəti” haqqında qanunu, 15 dekabr 1992. Tapşırıq - Qərarların qəbul edilməsi texnologiyası
6	27.10.2022	Mövzu 6. Biznesin informasiya təminatı İnformasiya anlayışının mahiyyəti və onun mahiyyətinə dair müxtəlif baxışlar. Biznes və informasiya: qarşılıqlı əlaqə və asılılıq. Biznesdə istifadə olunan informasiya növləri. Əmələgəlmə meyarına görə informasiya: daxili və xarici informasiya. Biznesdə informasiyaya olan tələb. İnformasiya mədəniyyəti. İnformasiya texnologiyası və informasiya texnologiyası adı altında nə başa düşülür? Biznesdə üstünlük təşkil edən 5 əsas informasiya meylli. İnformasiya meyllərinin qarşılıqlı əlaqəsi. Müasir avtomatlaşdırılmış informasiya sistemləri və onların təsnifatı. Kompüter şəbəkəsi – informasiya texnologiyasının realizə edilməsi vasitəsi kimi. Kompüter şəbəkələrinin tərkibi və təsnifatı. İnformasiya biznesi. Elektron biznes və onun inkişafında aparıcı meyllər.	Ədəbiyyat 1. Mahmudov C.İ. Biznes: əsasları, təşkili və idarə edilməsi. Dərs vəsaiti, Naxçıvan, İdeya, 2011, 272 s. 2. Rüstəmov A.A., Mahmudov C.İ. Biznesin əsasları. Dərs vəsaiti, Bakı, 2008, 220 s. 3. Tağıyev A.H., Fərzəliyev S.A. Biznesin təşkili və idarə edilməsi. Bakı, Təknur, 2007. Tapşırıq - Menejment sisteminin informasiya təminatı. Verilənlər bazası.
7	02.11.2022	Mövzu 7. Biznesin təhlükəsizliyi Təhlükəsizlik anlayışının mahiyyəti və təhlükəsizlik tədbirlərinin müxtəlifliyi: hüquqi, inzibati, təşkilati-idari, mühəndis-texniki, tərbiyəvi, xüsusi. Biznesin təhlükəsizliyini təmin edən təşkilatlar. Təhlükəsizliyin təmin olunması prosesi və onun əsas istiqamətləri. Müdafiəyə ehtiyacı olan informasiyalar – sənaye və kommertiya informasiyası. İnformasiyanın təhlükəsizliyinin təmin olunması prinsipləri. Müəssisənin təhlükəsizlik xidməti və onun quruluşu.	Ədəbiyyat 1. Mahmudov C.İ. Biznes: əsasları, təşkili və idarə edilməsi. Dərs vəsaiti, Naxçıvan, İdeya, 2011, 272 s. 2. Rüstəmov A.A., Mahmudov C.İ. Biznesin əsasları. Dərs vəsaiti, Bakı, 2008, 220 s. 3. Tağıyev A.H., Fərzəliyev S.A. Biznesin təşkili və idarə edilməsi. Bakı, Təknur, 2007. 4. Azərbaycan Respublikasının “Sahibkarlıq fəaliyyəti” haqqında qanunu, 15 dekabr 1992. Tapşırıq - Sənaye casusluğu və ona qarşı görülə adekvat tədbirlər
8	10.11.2022	Mövzu 8. Biznes konsepsiyasının hazırlanması Fəaliyyət sahəsi anlayışı. Fəaliyyət sahəsinin seçilməsinə təsir edən hüquqi və iqtisadi maneələr. İqtisadi məhdudiyətlər. Bazar boşluğu və onun seçilməsində məqsəd. Biznes konsepsiyası müəssisənin fəaliyyət və inkişaf ideologiyası kimi. Biznes konsepsiyasının tərkibi: biznes hədəfləri, fəaliyyət strategiyası, məq-	Ədəbiyyat 1. Mahmudov C.İ. Biznes: əsasları, təşkili və idarə edilməsi. Dərs vəsaiti, Naxçıvan, İdeya, 2011, 272 s. 2. Rüstəmov A.A., Mahmudov C.İ. Biznesin əsasları. Dərs vəsaiti, Bakı, 2008, 220 s.

		<p>sədə nailolma vasitələri. Biznes konsepsiyasını müəyyən edən amillər.</p> <p>Biznes fəaliyyətinin əsas və təminedicisi hədəfləri (məqsədləri). Biznes hədəflərini müəyyən edən strategiyalar, onların məzmunu. Strategiyanın qiymətləndirilməsi istiqamətləri.</p> <p>Biznesin təşkili prosesi və onun mərhələləri.</p> <p>Müəssisənin yerləşdirilməsi mühüm strateji qərarlardan biri kimi. Müəssisənin yerləşdirilməsinə təsir edən amillər.</p> <p>Müəssisənin işinin təşkili və onun həyata keçirilməsi proseduru.</p>	<p>3. Tağıyev A.H., Fərzəliyev S.A. Biznesin təşkili və idarə edilməsi. Bakı, Təknur, 2007.</p> <p>4. Azərbaycan Respublikasının "Sahibkarlıq fəaliyyəti" haqqında qanunu, 15 dekabr 1992.</p> <p style="text-align: center;">Tapşırıq</p> <p>- Biznes strategiyasının seçilməsi zamanı nəzərə alınması zəruri olan amillər</p>
9	16.11.2022	<p style="text-align: center;">Mövzu 9. Biznesin dövrləri</p> <p>Biznes fəaliyyətinin dövrləri: işgüzar dövr, əmtəənin həyat dövrü, biznes növlərinin həyat dövrü, müəssisənin həyat dövrü.</p> <p>İşgüzar dövrün məzmunu və mərhələləri. İşgüzar dövrün müddəti. İşgüzar dövrün həyata keçirilməsinə təsir edən amillər.</p> <p>Məhsulun həyat dövrü modeli və onun 4 mərhələsi: bazara daxilolma, artım, yetkinlik, düşmə. Məhsulun həyat dövrü əyrisi və əyri vasitəsilə müəssisənin bazardakı vəziyyətinin proqnozlaşdırılması metodikası.</p> <p>Biznes növlərinin həyat dövrü və onun 5 mərhələsi: başlanğıc, genişlənmə, yetkinlik, işgüzar əməliyyatların azalması, biznes növünün dəyişdirilməsi. Müəssisənin həyat dövrünün dəyişdirilməsinə təsir edən amillər və həyat dövrünün müxtəlif zaman kəsiyində dəyişdirilməsi. Müəssisənin həyat dövrü mərhələləri. Müəssisənin həyat dövrünü uzadılması şərtləri.</p> <p>İflas, onun mahiyyəti və iki halı: sağlamlaşdırma və müəssisənin ləğv edilməsi.</p>	<p style="text-align: center;">Ədəbiyyat</p> <p>1. Mahmudov C.İ. Biznes: əsasları, təşkili və idarə edilməsi. Dərs vəsaiti, Naxçıvan, İdeya, 2011, 272 s.</p> <p>2. Rüstəmov A.A., Mahmudov C.İ. Biznesin əsasları. Dərs vəsaiti, Bakı, 2008, 220 s.</p> <p>3. Tağıyev A.H., Fərzəliyev S.A. Biznesin təşkili və idarə edilməsi. Bakı, Təknur, 2007.</p> <p>4. Azərbaycan Respublikasının "Sahibkarlıq fəaliyyəti" haqqında qanunu, 15 dekabr 1992.</p> <p style="text-align: center;">Tapşırıq</p> <p>- Borclu müəssisənin əmlakının kreditör arasında paylaşılması prosesi</p>
10	24.11.2022	<p style="text-align: center;">Mövzu 10. Biznesin strateji planlaşdırılması</p> <p>İdarəetmənin mühüm sistem elementlərindən biri kimi planlaşdırma. Planlaşdırmanın zəruri edən amillər. Strateji planlaşdırmanın mahiyyəti və onun əsas elementləri. Strategiyalar – baza və funksional strategiyalar.</p> <p>Strateji planlaşdırmanın xüsusiyyətləri və onu əsas funksiyaları. Strateji planlaşdırma prosesi. Taktika, üsul və yollar. İllik planlar, illik planlaşdırmanın əsas elementi. İllik planların kriteriyaları. Strateji planın reallaşdırılması prosesi.</p> <p>Biznesin strateji idarə edilməsinin xarakterik əlamətləri. Strateji idarəetmə prosesi və çoxvariantlı təhlili əhatə edən yüksəliş strategiyası: intensiv artım, birgə artım, diversifikasiya artımı.</p> <p>İntensiv, birgə və diversifikasiya artım imkanlarının əsas istiqamətləri.</p>	<p style="text-align: center;">Ədəbiyyat</p> <p>1. Mahmudov C.İ. Biznes: əsasları, təşkili və idarə edilməsi. Dərs vəsaiti, Naxçıvan, İdeya, 2011, 272 s.</p> <p>2. Rüstəmov A.A., Mahmudov C.İ. Biznesin əsasları. Dərs vəsaiti, Bakı, 2008, 220 s.</p> <p>3. Tağıyev A.H., Fərzəliyev S.A. Biznesin təşkili və idarə edilməsi. Bakı, Təknur, 2007.</p> <p>4. Azərbaycan Respublikasının "Sahibkarlıq fəaliyyəti" haqqında qanunu, 15 dekabr 1992.</p> <p style="text-align: center;">Tapşırıq</p> <p>- Rəqabət şəraitində müəssisənin bazar strategiyasının formalaşması</p>

11	30.11.2022	<p style="text-align: center;">Mövzu 11. Biznesdə iş etibar</p> <p>Repyuting və ya iş etibar. Repyutingin əsasını nə təşkil edir? Repyutingə daxil olan əsas anlayışlar. İş etibar və müəssisənin çoxpilləli iş etibar. Repyutingin məqsədi.</p> <p>Müəssisənin iş etibarının əsas tərkib hissələri: vizual sima, texnologiya və menecment mühiti, ictimaiyyətlə əlaqələr. Vizual sima – müəssisənin adı və əmtəə nişanı, müəssisə üslubu. Texnologiya və menecment mühiti: istehsal etikası və estetikası, müəssisənin kadrları, xidmət mədəniyyəti. İctimaiyyətlə əlaqələr – reklam, pablisiti.</p> <p>Müəssisənin iş etibarının yaradılması prinsipləri. Müəssisənin missiyası. Müəssisənin iş etibarının gözlənilməsi qayda və qanunları. Marka (əmtəə nişanı) dəyəri.</p> <p>İş etibarının qiymətləndirilməsi metodikası. İş etibarının qiymətləndirilməsi zamanı istifadə olunan göstəricilər sistemi və onların təsnifatlandırılması. Etibarlılıq və cazibədarlıq göstəriciləri.</p>	<p style="text-align: center;">Ədəbiyyat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mahmudov C.İ. Biznes: əsasları, təşkili və idarə edilməsi. Dərs vəsaiti, Naxçıvan, İdeya, 2011, 272 s. 2. Rüstəmov A.A., Mahmudov C.İ. Biznesin əsasları. Dərs vəsaiti, Bakı, 2008, 220 s. 3. Tağıyev A.H., Fərzəliyev S.A. Biznesin təşkili və idarə edilməsi. Bakı, Təknur, 2007. 4. Azərbaycan Respublikasının “Sahibkarlıq fəaliyyəti” haqqında qanunu, 15 dekabr 1992. <p style="text-align: center;">Tapşırıq</p> <p>- Biznes fəaliyyətində etiket qaydaları</p>
12	08.12.2022 14.12.2022	<p style="text-align: center;">Mövzu 12. Biznesdə risk</p> <p>Risk anlayışının mahiyyəti və riskin müxtəlif əlamətlərə görə təsnifatlandırılması. Riskin mənbələri və səbəbləri. Biznes riski və itki. İtki növləri. Gözlənilən itki, onun böyüklüyü və risk zonaları. İtki ehtimalının biznes fəaliyyətində paylanması əyrisi. Riskin qiymətləndirilməsi.</p> <p>Biznesdə riskin növləri – istehsal, kommersiya, maliyyə və kredit riski. Riskin iki halı. Biznesmenləri risk etməyə məcbur edən səbəblər, onların iki qrup üzrə təsnifatlandırılması. Biznesmenlərin risk etdikləri hallar.</p> <p>Riskin ölçülməsi və bu zaman istifadə olunan metodlar. İtkilərin əmələgəlmə sıxlığına görə proqnozlaşdırılması. Riskin azaldılması yolları.</p> <p>Özünüsığortalama, xedjirləşmə, opsiyonların buraxılması. Xedjirləşmə nədir? Xedjirləşmə və riskin sığortalıması. Xedjirləşmə zamanı istifadə olunan metodlar. Maliyyə fyuçersləri, onların opsiyonlardan fərqləndirici cəhətləri.</p>	<p style="text-align: center;">Ədəbiyyat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mahmudov C.İ. Biznes: əsasları, təşkili və idarə edilməsi. Dərs vəsaiti, Naxçıvan, İdeya, 2011, 272 s. 2. Rüstəmov A.A., Mahmudov C.İ. Biznesin əsasları. Dərs vəsaiti, Bakı, 2008, 220 s. 3. Tağıyev A.H., Fərzəliyev S.A. Biznesin təşkili və idarə edilməsi. Bakı, Təknur, 2007. 4. Azərbaycan Respublikasının “Sahibkarlıq fəaliyyəti” haqqında qanunu, 15 dekabr 1992. <p style="text-align: center;">Tapşırıq</p> <p>- Risk dərəcələrinin riyazi üsulla qiymətləndirilməsi</p>
13	22.12.2022	<p style="text-align: center;">Mövzu 13. Azərbaycan Respublikasında biznes fəaliyyətinin təşəkkülü və inkişafı prosesi</p> <p>Biznes fəaliyyəti Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişafının əsas zəmini kimi. Biznes müəssisələrinin respublika iqtisadiyyatında yeri, onların sahə və ərazi quruluşu. Biznes müəssisələrinin iqtisadi və sosial əhəmiyyəti. Biznes müəssisələrinin mövcud inkişaf səviyyəsi, onların qiymətləndirilməsi.</p> <p>Azərbaycanda biznes müəssisələrinin inkişaf problemləri, onların aradan qaldırılması yolları. Respublikamızda biznes fəaliyyətinə dövlət dəstəyi, onun xüsusiyyətləri və spesifikasiyası.</p>	<p style="text-align: center;">Ədəbiyyat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mahmudov C.İ. Biznes: əsasları, təşkili və idarə edilməsi. Naxçıvan, 2011. 2. Rüstəmov A.A., Mahmudov C.İ. Biznesin əsasları. Dərs vəsaiti, Bakı, 2008, 220 s. 3. Azərbaycan Respublikasının “Sahibkarlıq fəaliyyəti” haqqında qanunu, 15 dekabr 1992. <p style="text-align: center;">Tapşırıq</p> <p>- Azərbaycanda kiçik biznesin problemləri</p>

SEMİNAR – 15 SAAT

Həftə	Tarix	Mövzular	Dərslik / Tapşırıq / Ədəbiyyat
1.	22.09.2022	Biznes fəaliyyətinin məzmunu. Biznesin daxili və xarici mühiti	
2.	06.10.2022	Biznes fəaliyyətinin növləri	
3.	20.10.2022	Biznesin təşkilati formaları. Biznesin idarəedilməsinin təşkili	
4.	03.11.2022	Biznesin informasiya təminatı. Biznesin təhlükəsizliyi	
5.	17.11.2022	Biznes konsepsiyasının hazırlanması. Biznesin dövrləri	
6.	01.12.2022	Biznesin strateji planlaşdırılması. Biznesdə iş etibarı	
7.	15.12.2022	Biznesdə risk	
8.	28.12.2022	Azərbaycan Respublikasında biznes fəaliyyətinin təşəkkülü və inkişafı prosesi	

Fənn müəllimi:**i.ü.f.d., dosent Mahmudov C.İ.**